

Fylkesmannen i Agder fmagpost@fylkesmannen.no

7. juli 2020

Manglende ivaretagelse av kommunal plikt til ulovlighetsoppfølging.

Buheii Vindkraftverk AS har iverksatt anleggsarbeid uten å ha omsøkt de tillatelser tiltaket krever for å kunne lovlig igangsettes.

Tiltakshaver har ikke omsøkt søknadspliktig eiendomsendring etter plan- og bygningslovens § 20-1 bokstav m. Eiendomsendring er i strid med gjeldene plan og krever dispensasjon etter pbl § 19-2. Tiltaket er hverken omsøkt, saksutredet eller behandlet som ledd i det dispensasjonsvedtak som Fylkesmannen i sin tid stadfestet etter klage den 20.november 2018.

Forholdet er påpekt overfor Kvinesdal kommune første gang i brev 11.11.2020. I svarbrev datert 27.03.2020 viser kommunen til utredning fra Advokatfirma Tofte ved advokat Gro Hamre datert 26. mars 2020. I brev datert 07.04.2020 gjør vi kommunen oppmerksom på at utredningen fra advokat Gro Hamre unnlater å besvare vår påvisning av manglende søknad og tillatelse til eiendomsendring. Vi påpeker videre at utredningen unnlater å omtale flere påviste mangler ved dispensasjonssøknad og tillatelse.

Motvind Norge ba derfor kommunen iverksette ulovlighetsoppfølging da tiltaket ble igangsatt uten tillatelse 30. mars 2020. Kommunen har ikke besvart henvendelsen.

Allmenne forsøk på å hindre iverksettelse av det ulovlig tiltaket har ikke ført frem. Tiltakshaver oppnådde tvert om politibeskyttelse.

Tiltaket er så langt vi kan se matrikulert i strid med matrikkelovens § 10 første ledd dvs. uten at det foreligger tillatelse til eiendomsendring eller dispensasjon til eiendomsendring.

Konsekvensen av unnlåtelsen er bl.a.:

- Festerett er matrikulert uten at det på forhånd er fattet lovlig vedtak slik som påkrevet etter matrikkeloven § 10 1. ledd, jf. pbl § 20-1 bokstav m. Dette har i sin tur medført at festeretten er tinglyst og pantsatt på mangelfullt grunnlag. Prosessen har korrumpert grunnbokas notoritet.
- Et kjempestort industrianlegg er, som følge av manglende overholdelse av søknadsplikten, i strid med plan, og er dermed ulovlig iverksatt. Et stort naturområde er ødelagt.

- Rettighetshavere er uten videre fratatt bruksrett til resurser, uten forutgående avtale, ekspropriasjon eller lignende overdragelse.
- Rettighetshavere med bruksrett til de gjeldne arealer er ikke varslet, hørt eller underrettet om klagerett.
- Tiltakshaver har inngitt uriktige opplysninger til myndighet.

Tiltakshaver er nå anmeldt til Flekkefjord og Kvinesdal lensmannskontor for ulovlig igangsetting av tiltaket.

Kommunen har etter plan- og bygningsloven § 32-1 plikt til å forfølge overtredelser av bestemmelser gitt i eller i medhold av loven. En søknad som er ment å ivareta grunnleggende rettsikkerhet og som i tillegg krever dispensasjonsbehandling av et svært omfattende og konfliktfylt tiltak, kan ikke anses som en overtredelsen av mindre betydning. Etter vårt syn kan kommunen ikke avstå fra plikt til å forfølge ulovligheten.

Det gjøres oppmerksom på at Stortinget nylig vedtok iverksetting av kontroll av at konsesjonsgitt vindkraft er behandlet slik vårt lovverk krever. Videre har vår olje- og energiminister Tina Bru nylig (28. mai 2020) besvart spørsmål fra stortingsrepresentant Hege Haukeland Liadal i Stortinget. Det gikk på manglende avklaringer vedrørende igangsetting av anleggsarbeid knyttet til Tysvær vindkraftverk. Ministeren uttalte, sitat: *«Enhver tiltakshaver med konsesjon etter energilovgivningen plikter på vanlig måte å avklare og innhente tillatelser etter annet lovverk.»*

Divergerende signaler har gått igjen på alle nivåer i forvaltningen av vindkraftsaker. Situasjonen har preget forvaltningsutøvelsen helt siden revisjonen av pbl i 2008/2009. Situasjonen kan best karakteriseres som vilkårlige og betinget av hva som er fremherskende oppfatning i det forvaltningsmiljøet som skal utøve myndighet. NVE har f.eks. skriftlig uttalt at *«vindkraftverk skal følge ett lovverk, energiloven. Etter den nevnte lovendring er det NVE som styrer vedtaksprosesser og som følger opp vedtak i detaljplan- og byggefasen»*. Sitatet er hentet fra NVE sitt dokument Bakgrunn for konsesjonsvedtak s.13 for Okla vindkraftverk 2013. Man kan trygt si at ministerens svar til Stortinget er noe annet enn at vedtaksprosesser skal følge ett lovverk, energiloven.

Forarbeidene til plan- og bygningsloven levner heller ingen tvil om at etablering av vindindustri krever vedtak etter to lover og av to myndigheter. Plan- og bygningslovens er vår sektorovergripende hovedlov for arealdisponeringer med bærekraftig samfunnsutvikling som hovedformål. Vi kjenner ikke til at det foreligger rettslige avklaringer eller juridiske kilder som åpner for tilsidesettelse av plan- og bygningslovens arealdisponeringshensyn til fordel for vindindustri.

I denne saken må det videre anføres at søknad om eiendomsendring ville ha avdekket at Buheii ikke er utskiftet til ene-eie. Utskiftingsprotokoll fra år 1900 dokumenterer at Buheii så langt gjelder Risnes gård, ikke er skiftet ut til ene-eie og at eiendomsendring etter pbl og matrikulering etter matrikelloven, ikke kan foretas før det er gjennomført utsiktning til full

eiendomsrett. Alternativt må rettssituasjonen gjennomgås og klarlegges av kompetent organ som i dette tilfellet vil være jordskifteretten.

Dette innebærer at konsekvensene av forvaltningsfeilen kan ha rammet rettigheter som ikke er klarlagt og uten at rettighetshavere er ivaretatt i en sak hvor NVE har åpne for bruk av ekspropriasjon for tvangsavståelse av rettigheter. Matrikkelloven åpner ikke for at kommunen kan treffe gyldig matrikuleringsvedtak når det som i dette tilfellet foreligger privatrettslig tvist om rettigheter. I denne saken vil det foreligge en åpenar mulighet for at parter med rettigheter hverken er varslet eller gitt anledning til å ivareta sitt tarv.

Vi mener tunge allmennpreventive hensyn tilsier at forvaltningen ikke kan neglisjere eller overse tiltakshavers søknadsplikt. Tiltakshaver kan i denne saken ikke skylde på uvitenhet. Krav om søknad om eiendomsendring er en klart beskrevet søknadsplikt i NVE sin rettleiding til MTA og detaljplan side 22. Det er videre presisert av NVE i utredning av bakgrunn for godkjenning av MTA og detaljplan for Buheii vindkraftverk. Tiltakshaver er for øvrig gjort kjent med utskiftingsprotokollen tingslyst i år 1900.

Tiltakshaver har til tross for å bære søknadsplikten og være gjort kjent med utskiftningsprotokollen fra år 1900, bedt om politiets beskyttelse mot allmenne reaksjoner på et ulovlig igangsatt tiltak.

V vil på denne bagrunn rapportere Kvinesdal kommune for brudd av plikt til ulovlighetsoppfølging etter plan- og bygningslovens § 32-1. Vi mener tiltakets omfang og karakter tilsier at kommunen bruker § 32-4 til med øyeblikkelig virkning å stanse igangsatt anleggsvirksomhet.

Vi gjør oppmerksom på at Fylkesmannens stadfestelse av klage den 20.november 2018, av kommunens dispensasjonsvedtak datert 12.9.2018, sak 398/18, bygger på feil faktum. Hverken dispensasjonssøknad, nabovarsling, saksutredning eller dispensasjonsvedtak omfatter dispensasjon til eiendomsendring etter pbl § 20-1 bokstav m. Det kan for oss se ut til at fylkesmannen ikke har vært oppmerksom på at pbl § 26-1 eiendomsendring, ikke er unntatt fra søknadsplikten, jf. saksbehandlingsforskriftens § 4-3 første ledd.

Vi har for øvrig overfor kommunen og med kopi til fylkesmannen påvist andre saksbehandlingsfeil ved dispensasjonsvedtaket som fører til ugyldighet. Jf. felles henvendelse fra La Naturen Leve, Naturvernforbundet i Agder og Motvind Norge datert 11. november 2019. Organisasjonene anmodet i brevet kommunen om å løse forholdet ved å gjøre tiltakshaver kjent med sin søknadsplikt som innebærer at også dispensasjonen må omsøkes og behandles på nytt. Dette også som konsekvens av at selve tiltaket ble vesentlig endret, bl.a. mht. til arealdisponeringer. Dette ble gjort i god tid før tiltaket ble igangsatt for på en enkel måte å forebygge ulovlig igangsetting. Kommunen har unnlatt å følge opp saken overfor tiltakshaver både for å forebygge ulovlig iverksetting og sin plikt til ulovlighetsoppfølging når tiltake ble igangsatt uten nødvendig tillatelse.

Saken om Buheii vindkraftverk as har fått stor allmenn oppmerksomhet. For oss er det av den grunn svært påfallende, kritikkverdig og ødeleggende for tillit, at forvaltningen unnlater

å gi begrunnet svar på allmenne henvendelser og påvisning av forvaltningsfeil. Dette fremstår for allmennheten som et brudd på grunnlovens § 98 begrunnet med privatøkonomiske hensyn og kan ikke vedvare.

Alternativ anmoder vi Fylkesmannen om å oppheve sin stadfestelse av dispensasjonsvedtaket og treffe umiddelbart vedtak om stans av anleggsarbeidet inntil ulovligheten er opphørt.

Med hilsen

Motvind Norge

Sign: Eivind Salen (leder)

Sign: Rune Haaland(Generalsekretær)

Kopi per epost:

Buheii Vindkraft AS info.nordics@res-group.com

Kvinesdal kommune post@kvinesdal.kommune.no

Fylkesmannen i Agder fmagpost@fylkesmannen.no

Agder fylkeskommune postmottak@agderfk.no

OED postmottak@oed.dep.no

NVE nve@nve.no

KMD postmottak@kmd.dep.no

KLD postmottak@kld.dep.no

La Naturen Leve post@lanaturenleve.no

Naturvernforbundet i Agder agder@naturvernforbundet.no

NRK Sørlandet sorlandet@nrk.no

Fædrelandsvennen tips@fvn.no

Lister 24 redaksjon@lister24.no

Avisen Agder red@avisenagder.no